

Programma

- Welkom door Cecilia Petit (The Mall) en Stijn Sieckelinck (Youth Spot)
- Praktijkvoorbeeld van Katie Eppenhof (R-Newt)
- Praktijkvoorbeeld samenwerking van JoU Jongerenwerk Utrecht en buurtteams Utrecht
- Talk over gebiedsgericht samenwerken in Amsterdam
- In groepen met elkaar in gesprek
- Terugkoppeling en afsluiting

Moderatoren

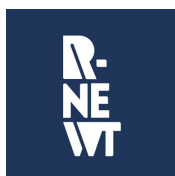
Cecilia Petit & Stijn Sieckelinck

Aanleiding en doel werkplaats

Het recht op jeugdhulp staat onder druk. Door personeelstekorten, hoge werkdruk, een toenemend aantal jongeren met complexe problematiek en een stagnerende uitstroom staan jongeren steeds langer op de wachtlijst. Er zijn voorbeelden van samenwerking tussen jongerenwerk en andere partijen (voorveld en hoofdveld) zodat er beweging kan komen in deze problematiek.

In deze KeTJAA werkplaats kwamen we op 23 mei samen in het Wibauthuis van de Hogeschool van Amsterdam betrokken uit jongerenhulp, buurtteams en specialistische hulp bij elkaar

Katie Eppenhof over haar werk bij R-Newt in Tilburg

“Hoe kunnen we jongeren echt zien en horen en wat vraagt dit van professionals?”

Katie Eppenhof sprak de aanwezigen via een video toe over haar werk in Tilburg. Jongeren hebben de wens om gehoord en gezien te worden. Het jongerenwerk in Tilburg heeft een programma genaamd ENA ‘even niet alleen’, bedoeld voor 16-27 jarigen. Jongeren komen in een groep bij elkaar en praten over mentale gezondheid. De activiteiten in het programma worden samen met de jongeren bedacht en daarnaast wordt er gewerkt aan het opbouwen van zelfvertrouwen.

Wat zijn de ervaringen?

- Een jongere met sociale angst heeft diens angst overwonnen door het leren kennen van en omgaan met leeftijdsgenoten die de jongere steunden en daarnaast ook vragen stelden over hoe die sommige zaken aan te pakken. Dus door te zijn bij andere jongeren die hem zien.

De oplossing ligt niet alleen bij de jeugdhulp, maar vaak helpt het ook al als jongeren iets kunnen doen terwijl ze op de wachtlijst staan. Jongeren aan elkaar verbinden en ervoor zorgen dat ze meer gezien en gehoord worden en elkaar kunnen steunen is soms al voldoende.

Praktijkvoorbeeld door Mariëlle Verseveld en Tamara Kas

“Wat hebben jongeren nodig op het gebied van mentale gezondheid?”

Vaak wordt er gedacht aan angst en eenzaamheid als we denken aan mentale gezondheid. Volgens de zaal zijn er echter andere dingen nodig: **aandacht, begrip, erkenning, een luisterend oor, zelfvertrouwen en gezien en gehoord worden**. Dit komt precies overeen met wat Mariëlle van het Buurteam Utrecht vertelt. Maar het gebeurt niet altijd in de praktijk: veel jongeren staan op de wachtlijst bij aanvullende hulp met een enkelvoudige vraag, een onwenselijke situatie. Het buurtteam is het gesprek aangegaan met deze jongeren, KOOS Utrecht (Specialistische Jeugdhulp) en Jongerenwerk Utrecht. Vervolgens is de verandertheorie ingevuld (theory of change) met beoogde doelen, beoogde impact en denkbare eerste stappen. Deze verandertheorie is gecheckt bij vier jongeren die op de wachtlijst stonden. Wat bleek? **Jongeren willen elkaar ontmoeten**.

Dus er is een wekelijkse groep gestart door JoU en het Buurteam met in eerste instantie 8 meiden:

- De eerste paar keren wilde het gesprek niet op gang komen. Oplossing: jongeren naar de supermarkt sturen met de opdracht om iets lekkers te kopen voor iedereen en iets nieuws te weten te komen over iemand die je nog niet kent. Dat werkte enorm!
- D.m.v. het spel ‘over de streep’ zagen ze herkenning in elkaar en elkaars problemen zonder dat ze er direct over hoefden te praten.
- Tijdens de bijeenkomsten is veel tijd voor het omgaan met emoties en negatieve gedachten omzetten in positieve gedachten.
- Later werden nieuwe groepen gestart. In een van deze groepen speelde veel zelfbeschadiging en suïcidale gedachten. Vanuit de begeleiders is vervolgens de hulp in geroepen van Spoor030 (Specialistische Jeugdhulp) om daar de volgende sessie constructief op in te gaan.
- Er wordt altijd een rondje gedaan aan het einde van een bijeenkomst met de vraag: Hoe voel je je? De begeleiders laten de jongeren niet weggaan als ze zich niet lekker voelen.
- Ouders worden betrokken d.m.v. intakegesprekken, bijeenkomsten tussendoor en aan het einde worden de jongeren gevraagd wat ze willen dat er wel en niet aan hun ouders verteld wordt.

Resultaten:

- Jongeren voelen zich veilig in de groep en hebben dingen geleerd;
- Ouders zeggen dat ze hun kind weer zien opbloeien;
- Ongeveer 60 jongeren hebben meegedaan aan één van de groepen sinds 2021, daarvan zeggen **minstens 40 dat hun vraag is opgelost en dat ze van de wachtlijst af kunnen. Specialistische hulp is niet meer nodig**;
- Jongeren melden dikwijls zichzelf aan, omdat ze bv. een poster op school hebben zien hangen.

Gebiedsgericht samenwerken door kwartiermakers uit de specialistische zorg Roos van Soomeren & Lonneke op der Heijde

De gemeente heeft de opdracht gegeven aan hoogspecialistische jeugdhulp om gebiedsgericht te werken: snel en effectief hulp bieden aan gezinnen. Deze opdracht gaat over vragen als: Wat kunnen wij in samenwerking betekenen voor het gezin? Kunnen we de instroom in hoogspecialistische zorg voorkomen? Kunnen we op een andere manier met elkaar samenwerken zodat jongeren gezond en veilig opgroeien? Hoe kan de specialistische hulpverlening het OKT en het buurtteam ondersteunen zodat er niet meer zorg nodig is? De gemeente werkt daarvoor samen in een netwerk met het voorveld, de sociale basis, OKT's, huisartsen en gecertificeerde instellingen, onderwijs, buurtteams, en de hoogspecialistische jeugdhulp.

Deelnemer: “Eigenlijk is de vraag: Hoe kunnen we van het voorveld het hoofdveld maken?”

Vervolg: Gebiedsgericht samenwerken

Leidende principes van gebiedsgericht samenwerken:

- Integrale hulp voor de meest kwetsbare gezinnen
- Normaliseren, sommige kinderen zijn nou eenmaal wat drukker of somberder dan anderen
- Integrale matched care: hoe kunnen we op het juiste moment passende hulp aanbieden (tegenover stepped care waarbij er steeds een beetje zorg bij komt)
- Gebiedsgerichte organisatie: zorg dat je elkaar kent
- Zo thuis mogelijk
- Lerend systeem in gezamenlijke verantwoordelijkheid: dus niet doorschuiven (“Tikkie, jij bent ‘m”) en sámen kijken naar wat er nodig is

Talentontwikkeling en expertise specialistische jeugdhulp laten vervlechten voor laagdrempelige, tijdige, passende hulp, soms gelijktijdig aan bijvoorbeeld jongerenwerk.

In groepjes in gesprek over complementair werken versterken

In groepjes is besproken hoe jongerenwerk en aanvullende hulp complementair kunnen werken om zo jongeren eerder te helpen. Enkele weergaven van het gesprek (zie ook plaatje van de padlet):

- Soms gaat het al om woordgebruik. Bijvoorbeeld aanvullende zorg in plaats van hoogspecialistisch, termen als de ‘wachtverzachter’, voorveld wordt het hoofdveld.
- Jongeren willen gehoord en gezien worden zodat ze niet altijd bij de specialistische jeugdhulp terecht komen.
- Het belang van de jongere moet voorop staan (niet het eigen belang of belang van de organisatie)
- Het is nodig om te erkennen waar de ander beter in is en waar de expertise zit, dus zien waar de ander iets toevoegt i.p.v. denken dat werk wordt afgepakt.
- We moeten elkaar leren kennen. Jongerenwerk en wijkteam organiseren allebei activiteiten voor jongeren en zijn soms onbekend met elkaars activiteiten. Wat hierbij kan helpen is een kijkje in de keuken van een ander.
- We willen meer gemeenschappelijke taal (hoezo is iemand hoogspecialistisch en anderen niet?)
- Het idee van risoomdenken is behulpzaam bij gebiedsgericht werken: schimmels en onkruid hebben een wortelstelsel die als een verdicht netwerk aan elkaar geschakeld is. Als je er een stukje tussenuit knipt blijft het netwerk bestaan. I.t.t. de wortels van een boom, die eindigen.
- Hoe kan je zoiets als risoomdenken organisch laten werken in een stad waarin alles zo dicht geregeld is? Crisismanagement ombouwen naar transitie management. In het systeem zitten mechanismen ingebouwd die crisissen veroorzaken. Dit wil je afbouwen en tegelijkertijd wil je in het systeem nieuwe dingen laten ontstaan. Voor de één is dat chaos en voor de ander is dat verbetering.
- Hoe kunnen we met elkaar onkruid zijn? Wie geeft water? Waar kunnen we iets wild laten groeien? Hoe kunnen we scharrelruimte maken?
- Vertrouwen hebben in het proces en nieuwe dingen de kans geven om zichzelf te bewijzen.
- Goed werkgeverschap: mensen gaan weg precies als er een band is opgebouwd.
- Financiering garanderen voor jongerenwerk in informele settings. We weten dat dit werkt, maar dit moet altijd verdedigd worden qua financiering.

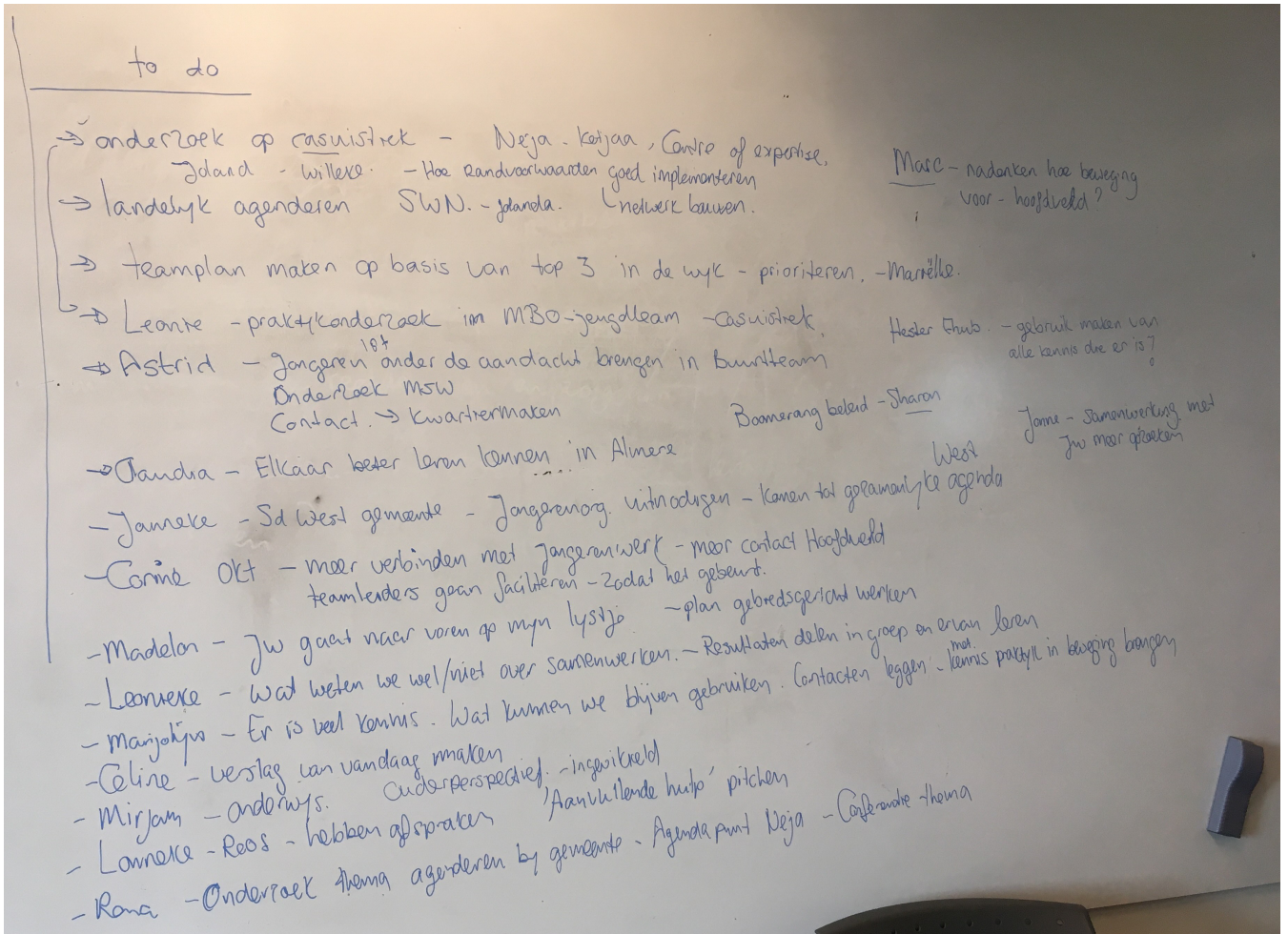
Afsluiting: de wil is er en de urgentie wordt gevoeld

We willen samen doorbouwen. De nieuwe verbindingen die vandaag zijn gelegd, zijn al een start. De HvA en KeTJAA kunnen ondersteunend zijn.

Tips die tijdens de bijeenkomst naar boven kwamen:

- Ga aan de slag!
- Begin klein
- Haal best practices op en leer elkaar kennen
- Vul de verandertheorie in voor de top 3 aan meest relevante problemen voor jouw wijkteam
- Kijk hoe je de caseload een beetje kan verminderen en ruimte kan maken
- Verander je taal

De werkplaatsbijeenkomst sloot af met een ronde: Wat ga jij morgen anders doen?

KeTJAA is een consortium van Amsterdamse kennis-, beleids- en praktijkpartners en vertegenwoordigers van ouders en jongeren.

KeTJAA doet onderzoek en organiseert uitwisseling van kennis. Deze werkplaats was georganiseerd door de HvA en partners, verslag door het Verwey-Jonker Instituut. De volgende KeTJAA werkplaats is in het najaar.

Zie ook www.KeTJAA.nl voor meer informatie